

Naturskyddsföreningen i Kristianstad

Årsberättelse för år 2012

Sparvuggla; Hammarlundsvallen 23 jan. 2012

Naturskyddsföreningen i Kristianstads styrelse redogör härmed för föreningens 91:e verksamhetsår:

Föreningens verksamhetsområde: Kristianstad och Bromölla kommuner

Styrelsen har bestått av följande personer:

Valda för 2012

Ordförande Christer Neideman

Kassör Agnetha Björklund

Övriga styrelseledamöter

Valda för år 2012

Lars Jonsson

Virginija Kulikauskaite

Anders Sigfridsson

Katarina Tilderkvist

Valda för år 2012-2013

Barbro Ahlner

Karin Bergendal

Anna Stenberg

Susann Söderberg

Mikael Ulvholt

Revisorer

Glenn Nilsson

Bertil Troberg

Revisorssuppleanter

Sven Birkedal

Lennart Arvidsson

Valberedning

Evert Valfridsson (sammankallande), Ulrika Tollgren och Inge Åberg

Funktioner inom styrelsen

Vice ordförande Susann Söderberg

Sekreterare Anders Sigfridsson

Postmottagare Christer Neideman

Medlemsregister Agnetha Björklund

Utbildningsledare Karin Bergendal

Programkommitté: Barbro Ahlner, Karin Bergendal, Christer Neideman, Anders Sigfridsson, Susann Söderberg, Anna Stenberg, Mikael Ulvholt.

MEDLEMSSTATISTIK

Antalet medlemmar i föreningen uppgick vid årsskiftet till 1 468. Av dessa var 884 fullbetalande, 582 familjemedlemmar och 2 ständiga medlemmar.

Agnetha Björklund

EKONOMI

Under det gångna året har det blivit rejält klirr i kassan" i form av ett positivt resultat på 67 814,56 kronor. Den största delen av detta består av nettot från Anordnarbidraget för "Arbetsförmedlingens Jobb-och Utvecklingsgaranti", som föreningen erhållit även i år. Medlemsåterbäringen uppgick till 21 680 kronor, vilket är i nivå med tidigare år. Bidragen från Kristianstad och Bromölla kommuner utgjorde tillsammans 7 500 kronor. Dessutom har Vindkraftföreningen LEGEVIND, som likviderats under året, donerat överskottet på 12 541,92 till kretsen.

Agnetha Björklund

STUDIECIRKLAR

Floravårdsgruppen har träffats regelbundet i studiecirkelform på Studieförbundet. Delar av styrelsen har haft en studiecirkel för att lära sig arbeta med hemsidan under ledning av Sussie Söderlundh.

FÖREDRAG, EXKURSIONER m.m.

Alla våra programpunkter har skett i samarbete med Studieförbundet.

Från örndagen - silhuetten visar havsörnens verkliga storlek

Örndag i Tosteberga söndagen 22 januari

Örndagen började något svalare än den hittills rekordmilda vintern, dock gjorde solen att det snart blev riktigt vårlikt väder. Nils Waldemarsson från Fågelklubben och naturfotografen och örnmataren Lars Jarnemo informerade tillsammans med undertecknad om havsörnen som tidigare var en akut hotad art, men som nu kommit tillbaka som häckfågel till större delen av landet. En av de bästa platserna att se örn är åtminstone vintertid Tosteberga hamn, som ligger nära Lars Jarnemos örnatel. Trots den milda vintern fick se åtminstone 22 havsörnar varav tre gamla vitstjärtade örnar. Inne i viken låg en flock vackra salskrakar och som ett tidigt vårtecken flög en storspov förbi. Som vanligt ställde byalaget upp och erbjöd grillad korv, kaffe mm. Nytt för i år var att Vattenrikets naturpedagoger visade upp och berättade om örnarna för barnen.

Christer Neideman

Örnbuss till Tostebergaområdet lördagen 28 januari

Örnbussen var ett samarrangemang mellan Naturum Vattenriket, NÖ Skånes Fågelklubb och vår förening. Guider var Evert Valfridsson och undertecknad. Bussen var fylld när vi i mulet och blåsigt väder styrde kosan mot Tosteberga. Det blåste kallt men åsynen av alla havsörnarna vid utfodringsplatsen värmdde. Vi räknade in minst 26 havsörnar samtidigt, varav minst 2 gamla (vitstjärtade) örnar. Dessutom var en ung kungsörn ute och vände över åteln. I viken låg ett femtiotal storskrakar och lika många av de ovanligare salskrakarna, som Linné ansåg vara Sveriges vackraste fågel. Efter fika och ännu en titt på alla örnarna rullade vi mot Landön. Här hade vi den osannolika turen att två unga havsörnar lade sig att skruva runt i vindarna på nära håll och rakt ovanför oss. Vi kunde också lägga ejder och småskrake till artlistan. På hemvägen såg vi rastande sädgäss, kanadagäss och vitkindade gäss på åkrarna vid Gälltofta.

Christer Neideman

Vandring vid Skräbeån söndagen 26 februari.

Ca 25 personer deltog. Soligt väder med någon minusgrad i början. Ca 42 fågelarter observerades, varav kan nämnas fem gravänder, tre sånglärkor, tre tofsvipor, en fjällvråk och en eller två havsörnar.

Agnetha Björklund

Årsmöte och föredrag om rikkärr onsdagen 14 mars

Under årsmötet konstaterades att föreningen hade 1515 medlemmar och att föreningen under året startat sitt förmodligen största projekt att stoppa igenväxningen och inventera det orkidérika Gyetorpsområdet, som ligger vid kusten mellan Tosteberga och Nymölla.. Nyinvalda i styrelsen blev Anna Stenberg och Mikael Ulvholt.

Efter fiket berättade Anette Persson, rikkärrespecialist på Länsstyrelsen, om de rikkärr (kalkrika kärr) som finns i Kristianstadstrakten och om Gyetorp. Gyetorpskärr (ca 5 ha) är ett av de största och värdefullaste i Skåne. Sammanlagt finns det ca 150 rikkärr i landskapet, men den sammanlagda ytan är bara 115 hektar. Andra värdefulla rikkärr i våra trakter är t ex Lövedalskärr N om Oppmanna och Äskerödskärr i Lillehemstrakten. Länsstyrelsen försöker på olika sätt skydda och restaurera många rikkärr och i våra trakter har rikkärr vid badplatsen i Kiaby, vid Väjla sjö och vid Bäckaskog/Kjuge röjts för att återskapa den värdefulla floran.

Christer Neideman

Trankvällar vid Pulken lördagen 24 och söndagen 25 mars

Denna helg välsignades med både vackert väder, många tranor och många nöjda transkådare.

Under lördagen fanns ca 3000 tranor på matningsfältet på förmiddagen. Några flyttade uppenbarligen eftersom endast ca 2450 beräknades stanna kvar för övernattnig.

Under söndagen ökade antalet tranor så att ca 3800 beräknades övernatta. Evert Valfridsson från NÖ Skånes Fågelklubb beräknade antalet mänskliga besökare till ca 750 på lördagen och ca 500 på söndagen!

Christer Neideman

Röjardag i Gyetorp lördagen 31 mars

Ett litet men tappert gäng började med att njuta av de blommande blåsipporna i hässlet (hasselskogen) och beundra resultatet av Olle och Ingers röjningar. Själva Gyetorpskärrret är nu i stort sett buskfritt och i bättre skick än på mycket länge, även om rotskotten fortfarande kommer att ställa till problem. Sedan röjde vi taggiga buskar i skogskanten mot rikkärret och eldade ris i en vindskyddad glänta. Vi hittade också de första blommande exemplaren av desmeknopp och luddfingerört.

Christer Neideman

Trankväll i Pulken lördagen 31 mars

När vi avslutade dagens transsession med fågelklubben, naturskyddsföreningen och studiefrämjandet samt ett knappt hundratal besökare räknades ca 2 750 tranor in på matningen och övernattnigen. Liksom igår var tranantalet stundtals nere i bara några hundra - för att efter ett tag fyllas ut när "turisterna" återvände till Pulken. Dagens aprilväder (fast vi fortfarande är kvar i mars!) gjorde nog att upplevelserna av denna inte helt oävna fågelmängd förvisso blev aningen kylslagna.

Evert Valfridsson

Tranbuss till Pulken söndagen 1 april

Bussen var fullsatt men aprilvädret var lite kyligt och fuktigt. På utvägen passade vi på att besöka storkarna i Viby som låg tätt tryckta mot bobalen. Vid Pulken fanns ca 3600 tranor, som vi kunde njuta av på ganska nära håll. Här gick också en stork, som kanske var den sändarförsedda

ungstork som tillbringade fjoråret i Spanien. En gammal pilgrimsfalk satte sig i en buske bortanför tranorna och gjorde sedan en snabb jakttur över ängarna precis ovanför tranhöjd, men hade ingen jaktlycka den gången. När vi var mätta på tranor och återvänt till bussen kom det riktiga regnet. Så som Evert sa – vi hade ändå lite tur med vädret.

Christer Neideman

Annandag Påsk på Håslövs ängar måndagen den 9 april: Ca 20 personer deltog.

Familjeaktivitet: Leta grodor på Lingenäset lördagen 14 april

Solen sken när 13 deltagare kom till Norra Lingenässets parkering för att leta efter grodor. På vägen dit avnjöts vårblommor och fågelkvitter. Väl framme vid gölen hittades en stor mängd groddagg samt unga grodyngel och en vuxen groda som snabbt tog skydd bland säven. Vi hade en liten genomgång av grodans metamorfos för de yngre deltagarna och en familj valde att ta med sig några grodyngel hem för att observera och sedan släppa ut igen. Precis innan vi gav oss tillbaka till parkeringen siktades en rödglada och även en ekorre till barnens glädje.

Susann Söderberg

Klädbytdag lördagen den 14 april

Årets klädbytdagen anordnades i samarrangemang med Studieförbundet, Regionmuseét Kristianstad, Agenda 21 och Hälsoskyddskontoret. Över 30 personer kom och bytte sina kläder på lördag förmiddag på Regionmuseét Kristianstad. Man hade också en möjlighet att lyssna på en intressant föreläsning om hållbar konsumtion av Ea Baden från Naturskyddsföreningen Skåne. Ea berättade på ett målande sätt om bl.a. hur långa sträckor plagget ”reser” från tillverkning till våra butiker. Budskapet av hennes presentation var dock positivt liksom resultat av själva klädbytdagen: det går fortfarande att göra något för att skydda vår värdefulla natur.

Virginija Kulikauskaitė

Lunchvandring längs kanalen i Kristianstad torsdagen den 26 april

Vandringen leddes av Karin Bergendal. Tio personer deltog i vandringen mellan cykelaffären och Christian 4:s gymnasium.

Vårfåglar på Lingenäset lördagen den 28 april: Elva personer deltog.

Studiebesök vid Magle våtmark söndagen den 29 april.

Sju personer deltog. Studiebesöket leddes av Per-Åke Nilsson från Hässleholms kommun. Förvånande många svanar, även ett par sångsvan. Dessutom sågs ett par gråhakedopping.

Karin Bergendal

Floravandring på Lingenäset tisdagen den 1 maj:

Elva personer deltog. Torgny Roosvall ledde med bravur en trevlig grupp intresserade medlemmar. Äldst var Harald Persson drygt 90 år ung.

Träden hade inte slagit ut men det fanns massvis av blommor och fåglarna sjöng.

Lungört

Vi såg: ramslök, löktrav, vitsippor, blåsippor, gulsippor, lundviol, skogsviol, buskviol, flenört, vätteros, särläka, storrams, skogsbingel, vårlök, lundvårlök, hålnunneört, vårärt, majsmörblomma, kirskål, tvåblad, kabbeleka, flädervänderot, benved, hässlebrodd, svalört, ormbär, stinknäva, älggräs, åkerfräken, vass m.m.

Vi hörde: bofink, lövsångare, gransångare, grönsångare, rödhake, talgoxe, svarthätta, blåmes m.m.
Barbro Ahlner

Lunchvandring längs kanalen torsdagen den 3 maj.

Cykelaffären -Tingsrätten. Vandrigen leddes av Karin Bergendal. Fem personer deltog, förutom reporter och fotograf från Kristianstadsbladet.

Lunchvandring Tingsrätten – Utanverken lördagen den 10 maj.

Vandrigen leddes av Karin Bergendal. Elva personer deltog.

Korsmåra – nyupptäckt art vid Näsrum

Vandring i naturreservatet Näsums bokskogar söndagen den 13 maj

Ledare: Kenth Ljungberg från länsstyrelsen. Antal deltagare: 15 + 2 från Kristianstadsbladet.

Väder: Strålände

Näsums bokskogar är ett tämligen nytt naturreservat i Bromölla kommun.(85 ha stort). Tanken är att naturen ska få bestämma hur det utvecklas. Var P-plats ska placeras, var rekommenderade stigar ska gå och upplysningstavlor är fortfarande på planeringsstadiet. Troligtvis kommer den gamla hålvägen Näsium till Drögsperyd att användas. Nedfallna träd ska inte fraktas bort utan bara rensas från stigen. Speciellt rädd ska man vara om döda stående träd (stor bristvara numera)

Från att ha varit utmarker till Gonarp och Näsium (som på 1700-talet bestod av 5 resp 11 ”gårdar”) med skogsbete har vissa delar utnyttjats till konventionell skogsskötsel andra delar är igenväxande betesmark åter andra har varit äng. Området är beläget från 20 m till 85 m ö.h och är en sidorygg till Ryssberget. Man passerar från någorlunda rika områden till den dominerande magrare hedbokskogen när man vandrar uppåt. Den dominerande markfloran är vitsippor, ekorrbär, harsyra, skogsviol och vårfryle. I vissa delar finns knappt någon undervegetation när träden är likåldriga. Några få planterade granar kommer att få stå kvar...

Kenth berättade målande om alla tidsepoker som hade varit och när vilka träd var ”nyttiga” om tordyvlar och olika sorters svampar på nedfallna träd. Vi hörde lövsångare, bofinkar, svarhättor, gransångare, svartvit flugsnappare, grönsångare m.fl och såg större hackspett men dagens tema var markhistoria. Getter och mufflonfår var kul att se för att inte tala om korsmåra längs vägen. Tydligtvis inte rapporterade i Skåne sen 1800-talet.

Tack Kenth det var så givande.

Barbro Ahlner

Natur- och kulturvandring på Bokenäset söndagen den 13 maj.

Vandringen leddes av Karin Bergendal. 23 personer deltog.

Kristi himmelfärdsdag på Håslövs ängar torsdagen den 17 maj.

Fyra personer deltog. P.g.a. det kalla och blåsiga vädret gick man i Herculesområdet i stället. för på Håslöv. Man såg sju svarttärnebon och många svalor, mest backsvalor.

Agnetha Björklund

Floravandring i Årummet torsdagen den 31 maj.

Exkursionen leddes av Torgny Roosvall och Torsten Nilsson. Tolv personer deltog. Vädret var kyligt. Torsten redogjorde framför allt för rosorna vi såg, varvid vi blev varse hur snårig rosornas systematik är. Bland de arter vi såg kan nämnas borstsenap (många), hamnsenap (en), taggsallat, alsikeklöver (som var mycket lik vitklöver och vanligare åtminstone här), samt flera gräs, som knylhavre (som är mycket aggressivt), ängskavle, luddlost, foderlost och taklost. Torgny nämnde också att alm och ask nu räknas till hotade arter p.g.a. alm- och asksjuka.

Anders Sigfridsson

Fjärilsexkursion söndagen 3 juni

Sven Birkedal valde att låta oss leta efter fjärilar på de vackert blommande delarna av Näsbyfält vid Lingenäset. Eftersom sommaren var försenad och det blåste lite för mycket var antalet fjärilar som flög tyvärr ganska litet. Men solen värmdes bra på slutet och alla var nöjda med att få se och lära sig mer om dessa vackra insekter. De flesta fick vi se på mycket nära håll efter att de hamnat i Svens håv. Vi lärde oss skilja på de vanligaste vita fjärilarna och såg både kål-, raps- och rovfjärilar. Puktörneblåvingen var den vanligaste dagfjärilen men vi hittade också en kamgräsfjäril och den sällsynta smultronvisslaren. Dessutom hittade vi flera dagflygande nattfjärilsarter av vilka den rödfransade björnsnappare var den vackraste.

Christer Neideman

Naturnatten tisdagen 5 juni

Det var en något kall men solig kväll när ett femtontal intresserade samlades för att fira ”naturnatten”. Vi började med att flytta oss till den gamla grusgropen vid Åhus. Här såg vi strandpaddans yngel i den damm som grävts för att gynna arten. På grund av den torra försommaren var vattenståndet betänkligt lågt i dammen. En mindre strandpipare tycktes hålla till i området, men backsvalorna syntes inte till. Vi hittade många vackra blommor t ex pukvete, backglim och grusviva.

Vi flyttade oss sedan till Tolebäcken i Egeside. Här sjöng massor av näktergalar, men också kärrensångare och gräshoppsångare. En morkulla flög förbi medan mörkret sänkte sig över oss.

Christer Neideman

Kattfot i Gyetorp

Floravandring i Gyetorp söndagen 10 juni

Ett fyrtiotal intresserade samlades för att beundra effekterna av det föregående årets rójningar och njuta av områdets rika flora. Anette Persson från Länsstyrelsen berättade om arbetet med att skydda de rikkärr (kalkrika kärr), som ännu finns kvar. Sven Birkedal berättade hur man känner igen de olika orkidéerna. Här finns tolv olika orkideer -av vilka vi såg blommande: Sankt Pers nycklar, ängsnycklar, Jungfru Marie nycklar, brudsporre, tvåblad och flugblomster. Dessutom såg vi kärrknipprot i knopp. Det fanns också många andra vackra blommor, även om gullvivorna och majvivorna redan var överblommade. Nu blommande istället smörbollor, kärrspira, klasefibbla och tätört och många andra.

Dessutom sjöng minst två kärrsångare vid parkeringen och göken hoade hela tiden i bakgrunden. Eftersom det var varmt visade sig också en del fjärilar t ex puktörneblåvinge och svingelgräsfjäril.

Christer Neideman

De vilda blommornas dag i Mosslunda söndagen 17 juni

Torgny Roosvall berättade för tjugotalet deltagare om Mosslundaområdets flora och historia och ledde en rundvandring i området. På de torra sandbackarna var det gott om backsippor (tyvärr nu överblommade). På de fuktigare markerna var det betydligt mer som blommande t ex jungfru Marie Nycklar, ängsnycklar, ängsnattviol, sommarfibbla och granspira. Vi såg också både Sankt Pers Nycklar, göknycklar och majnycklar även om de var mer eller mindre överblommade. Efter fikapausen gick vi ner i kalkrikkärret, som pryddes av ängsullens vita ”bomullstussar”. Några majvivor blommande fortfarande och vi kunde lära oss flera sorters starr t ex den sällsynta hartmannstarr. Vi tackar Torgny för en lärorik vandring!

Christer Neideman

De vilda blommornas dag på Åhus golfbana söndagen 17 juni

Floravandringen på De vilda blommornas dag den 17 juni blev en uppskattad aktivitet.

-När det slutade regna upptäckte jag att över 50 personer samlats för att se vad som växer på

golfbanan Åhus Östra. Trots att det varit lite torrt fick vi se sandnejlika, sandklint, pukvete och gulmåra. Det är roligt att visa upp blomprakten både för golfare och andra.

Carina Wettemark

De vilda blommornas dag på Branthalla söndagen 17 juni

I vackert väder startade vi, ett tjugotal deltagare plus reporter och fotograf från Kristianstadsbladet, vandringen ut till södra delen av Branthalla och dess mycket välbetade marker. Längs vägen såg vi bland annat lundslok och stor blåklocka.

På betesmarken hade de små, till marken tryckta växterna, t ex backtimjan, gul fetknopp, gråfibbla, revfibbla, jungfrulin och blodrot klarat sig undan mularna, tillsammans med de taggiga jordtistel och puktörne. Övriga fanns i skydd av buskar, t ex teveronika, tjärblomster, smörblomma, ärenpris, St Pers nycklar och liten blåklocka. Efter en solig och varm fikapaus fick vi en åskskur och tog oss tillbaka.

Sam Skällberg

Sandvedel vid Vittskövle

Floravandring vid Vittskövle driva onsdagen 4 juli

Ett tiotal deltagare guidades av botanisten Kjell-Arne Olsson genom tallskogen vid Vittskövle driva. Här hittade Linné den extremt sällsynta växten sandvedel under sin skånska resa. Sandvedeln är fortfarande förvånansvärt talrik just här, men har endast ett fåtal växtplatser i östra Skåne, och förekommer inte alls i resten av Skandinavien. Förutom sandvedeln hittade vi linnea, solvända, flera arter av pyrolor och vackert blommande sandnejlikor. Tänk att en sandig, mager tallskog kan ha en så rik flora!

Christer Neideman

Floravandring vid Åhus trädesområden torsdagen den 12 juli

Efter en dag med flera regnskurar blev det en solig kväll. Vandringen leddes av Kjell-Arne Olsson. Förutom honom deltog 14 personer. Vi började med att titta på marken längs Flötövägen där fjärrvärmeledningen grävts ner. Där hade man, tvärtemot praxis, lagt tillbaka den översta jorden nederst och den undre, mer kalkhaltiga, överst. Fortfarande växte en hel del blåeld här, även om den var i avtagande. Vegetationen var här fortfarande glesare än på den ouppgrävda marken vid sidan om. Kjell-Arne visade här på bl.a. fältmalört, rågvallmo, vädsklint och backlök. Vi gick vidare längre österut, där vi fick se bl.a. hedblomster, sparris (förvildad), bockrot och flentimotej. Närmare gördetsjälvbiltvätten såg vi puktörne, axveronika, knyting och rödnarv. Lite längre norrut längs Sandvaktargatan såg vi ullört, sandstarr och smällglim. Här växte också ett par häggmispebuskar med väldigt välsmakande bär och en ca fem meter hög rödek.

Runt Åhmans byggnad hade företaget låtit plöja upp ett stort område. Detta gjordes förra sommaren och nu var här mycket växter, bl.a. hamnsenap, dillsenap, kvickrot, flockfibbla, den praktfulla kornvallmon, många blåeldsplantor, som kommer att blomma nästa år (de är tvååriga) och mängder av sandvita. Vi såg också ett exemplar av den rödlistade sanddådran.

Sedan gick vi över Kristianstadsvägen och besåg den äldsta trädan mellan Kristianstadsvägen och Nordanvägen. Slutligen gick vi tillbaka till Blå Station längs Flötövägen, där vi lade märke till gatkrassing, som växte alldeles intill vägen.

Anders Sigfridsson

Floravandring på Boarps hed 2 augusti

Femton personer inklusive ledaren Kjell-Arne Olsson njöt i det vackra vädret. Väderprognosens hotade regn uteblev helt. Boarps hed är naturreservat sedan 1976 och numera även Natura 2000-område. Det är en liten rest av de ljunghedar som på 1700- och 1800-talen täckte stora delar av södra Sverige efter skövling av skogen och har använts som utmark. Heden sköts på gammalt manér med bränning (senaste 2009) och bete. Jordtäcket är magert och surt och berggrunden är granit.

Floran blir därefter. Ljung och enar dominerar men det finns även gott om andra ris som blåbär, lingon, odon, kråkris och krypvide. Karaktärsväxt är också slån. Ljungögontrösten hittade vi inte men av ädlare växter slåttergubbe (överblommad) och stenmåra. I de ”blötare” partierna fanns tuvull, ängsull, tranbär och hundstarr. Fikat intogs på Högabjär med en intagande utsikt över nejden.

Barbro Ahlner

Silversmygare vid Kjugekull

Fjärilsexkursion till Kjugekull söndagen 19 augusti

Insekternas dag firade vi genom att under ledning av Sven Birkedal leta efter fjärilar i de rikt blommande betesmarkerna vid Kjugekull. Det var troligen årets varmaste dag och alltså helt rätt

väder för fjärilarna. Vi lyckades under två timmars vandring hitta hela sjutton olika arter. Vanligast var slättergräsfjärilen som faktiskt minskar och är rödlistad, men fortfarande är vanlig just här. Vi lyckade också hitta flera exemplar av en annan och ännu ovanligare rödlistad art: silversmygaren. Vackrast var kanske den nykläckta tistelfjäril vi såg vid starten från Naturums parkering, men påfågelöga, puktörneblåvinge och silverstreckad pärlemorfjäril kunde också konkurrera om skönhetspriset. Under fikapausen satt vi på en berghäll i höjd med ekarnas kronor i hopp om att kunna se eksnabbvingen flyga förbi. Det var dock bara Sven som hann se denna snabba och svårsedda art. Alla var dock nöjda med de många andra fjärilar vi lyckades se!

Christer Neideman

Krister Larsson och Carina Wettermark visar det restaurerade området vid Nyehusen.

Fältvandring vid Nyehusen, torsdagen den 23 augusti.

Vi samlades på parkeringen vid Kaptenens väg i Nyehusen, Yngsjö. Vandringen inleddes med att vi fick lyssna på Vattenrikets ekolog, Cecilia Wettermark som berättade om bakgrunden till restaureringsprojektet. De sökte och fick pengar för projektet "Åtgärder i Vattenrikets sandmarker". Åtgärderna ska göra det mer gynnsamt för fältpiplärkan som kräver sandblottor för att trivas. Detta skulle göras genom bortschaktning av förna och lavar samt uppdragning av tall. Fältpiplärkans typiska häckningsmiljö är torra sandmarker med stort inslag av blottad sand där vegetationen är kortvuxen. Detta gynnar inte bara fältpiplärkan utan även en hel del växter och i sin tur insekter som är knutna till växterna och denna typ av miljö. Vilka insekter som trivs i den nyblottade sanden berättade entomologen Krister Larsson mer om. Han visade på ingångshål till en läppstekels bo. I den svenska rödlistan karakteriseras den som nära hotad (NT). Läppstekeln är en rovstekel men liknar ett mellanting mellan ett storvuxet honungsbi och en bålgeting. Den lever bland annat på att suga nektar av djupkalkade blommor som t.ex. timjan men kan även ta blomflugor som byte. En annan insekt som hittas på dessa störningspräglade sandmarker är havstapetsarbetare. I Halland har mycket arbete lagts ned för att återskapa gynnsammare förhållande för de arter som kräver blottade sandmarker. En metod som provats med mycket gott resultat är bränning. I början var det lite motstånd mot denna metod det har skett en attitydförändring och

numer efterfrågas bränning allt mer.

Mikael Ulvholt

Vandring på Drakamöllan söndagen 2 september

Arton personer deltog i en vandring i det gudomligt vackra naturreservatet Drakamöllan.

John-Erik Nilsson berättade om allt från historia till alla insekter som finns. Bara om hans visning av olika tordyvelarter (i området finns 4) och hur bokar växer till när mitträdet dör kunde skrivas mycket.

Sina kunskaper om området har han skaffat sig genom att dels vara förvaltare inom skogsvårdsstyrelsen och dels genom att arrendera området 1989-2003. Allt finns dokumenterat i hans bok ”Drakamöllan i forna tider och på nära håll”.

Området har framför allt utformats i slutskedet av senaste istiden och präglas av kullar med mycket sand i, som avsatts i issjöar. Det som nu är dalar var då stora isblock. Sanden håller inte kvar vattnet men detta kommer fram i källor i lägre områden. Sanden gillas dessutom av diverse stekelarter (t.ex flera olika biarter) som i sin tur gynnar mullvadar. Kaniner som borde trivas har inte synts sen 1965??

I alla tider har detta område varit betesmark med inslag av rörligt åkerbruk d.v.s 1 år odling av bovete, 1 år råg sen träda i nio år. Förhoppningen var att detta skulle fortsätta även efter reservatsbildningen. John-Erik odlade råg under sin arrendetid men sen har det inte blivit så. Ljungen breder ut sig. Efter ett antal år har ljungen försurat marken ner till 90 cm djup. Kalken som spridits hit från Kristianstadsområdet är förbrukad. Numera bränner man då och då bort ljungen men den kalkkrävande tofsäxingen och sandliljan finns numera bara på små ytor. Däremot finns här och var borsttåtel, hedblomster , blåmunkar, gulmåra och backtimjan. Betet är och ska vara hårt. Numera betas det av gutefår och islandshästar som inte har så stora krav. I hästspillingen hittas många intressanta insektsarter. Inom området finns ett 60-tal rödlistade växter och djur. Bland fåglarna är sommargylling och fältpiplärka mest kända. Tallskogen som planterades på 1950-talet och snabbt självföryngrade sig har man lyckats bemästra. I gränsen av reservatet går Julebodaån vid denna är det betydligt frodigare. Ån är känd för att vara kall och därför mycket syrerik. Här finns kungsfiskare, forsärla och då och då strömstare. Tidigare fanns mycket öring men den har av okänd anledning slutat föröka sig. Åk till området och läs boken !

Barbro Ahlner

Geologins dag lördagen 8 september.

Årets geologiexkursion gick till Andrarums forna alunbruk och var ett samarrangemang med Regionmuseet och Christinehofs Ekopark. Exkursionsledare var Claes Bergman, geolog vid Högskolan Kristianstad. Tjugo personer mötte upp vid parkeringen i Andrarum. Efter en kort promenad var vi framme vid platsen för det gamla skifferbrottet.

Claes inledde med att, på ett mycket pedagogiskt sätt, belysa det geologiska tidsperspektivet, med hjälp av en egenhändigt tillverkad mätsticka. Perioden då alunskiffern bildades utgjordes av ett blyertsstreck. Om människans existens skulle illustreras på detta sätt, skulle en synål vara för bred.

Fortsättningsvis berättade Claes att skiffern bildats under yngre kambrium för 501 miljoner år sedan. Vid denna tid höjdes havsnivån och Andrarum, liksom det mesta av Skåne hamnade under vatten. Skåne låg då på södra halvklotet, där Afrika nu ligger. Skiffern har bildats, genom att finkorniga lerpartiklar spolats ut i havet från land och sedimenterat. Under yngre kambrium var havet syrefattigt. Detta medförde en långsam nedbrytning av organiskt material. Därmed blev alunskiffern rik på fossil, främst olika arter av trilobiter. Deras kalkrika skal gav upphov till ansamlingar av kalk inne i skiffern.

Eva Ditlevsen från Christinehofs Ekopark berättade om framställningen av alun. Skiffern innehåller sålunda inte alun, utan denna måste processas fram, genom bränning och sedan lutning. För att få ut alun, måste luten slutligen kokas.

Sedan var det dags för höjdpunkten, att börja leta efter fossil. Eva var tillmötesgående, genom att tillhandhålla lappar till oss alla. Dessa kom väl till pass. De två trilobitarter, vi kunde förvänta oss att hitta, var knappt centimeterstora. För att komma upp till skifferväggen, måste vi forcera rasbranten nedanför. Innan vi fått in tekniken, var det ett steg framåt och två bakåt, som gällde. Efter en viss möda, tog vi oss alla upp, utan att göra några större saltomortaler. Trilobiterna visade sig vara ganska lätta att hitta, vilket stimulerade. Alla verkade entusiastiska. Med detta avslutades besöket i Andrarum. Några av oss fortsatte till Simrishamn och besökte SGU:s forskningsfartyg "Ocean Surveyor", som låg vid kaj och med anledning av Geologins dag var öppet för allmänheten.

Agnetha Björklund.

Vandring längs med Edenryds kustled söndagen 16 september

En liten skara kom till badplatsen i Edenryd. Vädret var prima. Jonas Engzell spejade snabbt in en havsörn och sen hörde vi och såg mycket fågel. Det var mycket sädesärlor på flytt och mitt ibland dem en och annan gulärta. Jonas vana öra hörde rödstrupig piplärka fast det mesta var Sveriges tredje vanligaste fågel trädpiplärka. Vi njöt av den vackra naturen förundrade oss över de branta stättorna och de fina fågatorna. Växter vi speciellt observerade var slätterblomma, puktörne, dvärgarun. Kotulan som spridit sig mycket under senare år syntes inte till eftersom vattennivån var ovanligt hög. Mycket annat fanns också att se vi skärskådade en gräsulv, vanlig padda, spår av grävling och en och annan champinjon. Cinnoberticka och massa andra tickor fanns på de mäktiga alarna i fågatan kallad Kärleksstigen. Annika Holmén som anslöt efter ett stycke visade oss deras slättermark och berättade lite om olika bete.

Ett xplock av andra fåglar vi såg och hörde var vitkindade gäss, sparvhök, kärrhök, gröngöling, steglits, järnsparv, entita, grönsiskor, gulsparv, tofsvipa, ejder, småskrake, storskrake...

Tack Jonas det var en fin tur.

Barbro Ahlner

Svampexkursion söndagen 23 september

Vi slöt upp vid Naturrums parkering denna söndagsmorgon för att följa med den svampkunnige Erik Heijbel ut och leta svamp. Vi började med att åka ned till Degeberga hembygdspark för att se vad som kunde hittas i skogen vid Mörkavadsån. Förhoppningarna var inte så höga med tanke på att det varit så torrt. Trots det torra vädret hittade vi uppemot 35 olika sorter. En av dem mer ovanliga var den kastenjesopp som hittades. Den förekommer sällsynt i södra Sverige men har hittats tidigare vid Mörkavadsån. En annan art som hittades var en lömsk flugsvamp som visade sig vara ganska lik en brokkremla som också hittades. Efter fika och en närmare titt på de lite mer svårbestämda arterna förflyttade vi oss till tallskogarna vid Borrestad. Där hittades ytterligare ca 15 – 20 arter. Bland annat några kremlor som mandelkremla, läderkremla och skarp gulkremla. En mycket fin och givande dag med många svampfynd.

Mikael Ulvholt

Miljövänliga veckan

Vecka 40 var det miljövänliga veckan med temat fisk. Vi startade lördagen innan (29 september) med att ha ett stånd utanför Domus i Kristianstad. Det var många som stannade och tittade på vår utställning, fick broschyrer, tog lotter och diskuterade.

Under veckan inventerade vi ett femtontal affärer i Kristianstad och Bromölla.. Vi letade efter MSC-märkt fisk och förbjuden fisk. I år fanns inga jätteräkor och massvis med rätt sorts fisk. På onsdagen var det mat och prat om fisk i samarbete med naturum.

Det serverades en delikat måltid och sen föreläste Anders Persson om "Hållbart fiske".

Under v 40 och 41 visades en utställning om olika fiskar och jätteräkor på Bromölla bibliotek. Vi hade också material på flera andra bibliotek och på högskolan.

Barbro Ahlner

Exkursion till Håslövs ängar lördagen 20 oktober

Dryga 20-talet fågelskådare hade ställt färden till Håslövs ängar. Väldigt många fåglar fanns också på plats. Men tyvärr var även höstdimman på plats – med resultatet att det var främst varandra man såg liksom de nötkreatur som betar här ute. Så denna dag var det verkligen läge för att skåda med öronen. För något kort ögonblick kunde vi se gåsflockar, som då och då svepte ner under dimman. Men ganska snart var de borta igen. Plötsligt hördes ett enormt gåskacklande lite längre söderut. Vilken örn hade vi nu missat?

En och annan sånglärka drog med sitt typiska lockläte förbi oss. Liksom en del ängspiplärkor med sina tunna och upprepade ”ist, ist, ist”. Enstaka tofsvipor lät också höra sig – ibland tillsammans med korta visslingar från ljunpipare. Överflygande bofinkar, skrattande skator och kraxande kråkor hjälpte gässen att blanda upp dimman med lite fågelläten.

Den verkliga prövningen för såväl exkursionsledaren som för deltagarna uppstod, när dagens fika var avklarad. På stigen i höjd med ”Brudasten” sprang nämligen en grupp småfåglar omkring och

letade föda – utan att låta sig artbestämmas. Till slut tillät dock väderleken att vi kunde notera sju vinterhämplingar. Under dessa bryderier fick vi också se en praktfull hane av blå kärnhök. Dimman hade alltså inte slukat alla fåglar här ute. På väg tvärs över ängarna kunde vi också notera ett 15-tal enkelbeckasiner, som både hördes med sina ”kätsch”-anden men också sågs flyga omkring i korta perioder av mindre dimma. Väl tillbaka vid bilarna kunde vi konstatera att dagens artlista blev ca 27 arter lång. Och trots allt en inte helt förlorad dag var vi överens om.

Evert Valfridsson

Cykeltur längs vallarna söndagen 21 oktober

Under ledning av undertecknad trampade 22 cyklister iväg från naturum. Första stoppet blev den nya vallen vid Härlövs ängars pumpstation. Här beundrade vi den exotiska floran bestående av för trakten nya växter: färgsporre, tigeröga och slöjsilja. Vi fortsatte till Södra dämmet, där kanalernas vattenstånd regleras. Färden gick sedan via Udden och Hammarslundsvallen till Pyntens pumpstation. Här startade John Nun Milner invallningen av Nosabyviken, genom att bygga en vall in mot staden på 1860-talet. Den gamla vattensnäcken eller arkimedesskruven, som drevs av en ångmaskin och pumpade ut vattnet, finns ännu kvar. Vi studerade också den nya förstärkta vallen som byggdes efter den stora översvämningen 2002, då vallen hotade att brista.

Efter fiket på gamla lekplatsen i Hammarslund, dvs nere på den gamla sjöbotten, cyklade vi längs hela Nosabyvikens längd förbi Hammar, golfbanan och Österäng mot den gamla strandkanten intill järnvägen genom Nosaby. Vi följde järnvägen genom Kulltorp och korsade sedan Näsby för att komma ut på Näsbyfält.

Vi stannade för att se den nyligen återställda våtmarken i nordöstra delen av Näsbyfält. Här har man nyligen stängt av pumparna vid militärens gamla invallning mot Fredriksdalsviken, för att änder och vadarfåglar skall kunna återvända som häckfåglar. Vid själva Fredriksdalsviken lyckades

naturvården förhindra en hotande invallning och området köptes in av Naturvårdsverket och är nu naturreservat.

En vacker hanne av blå kärrhök jagade över fälten. Cykelturen fortsatte sedan söderut förbi Näsbygård och Västra Fäladen. Vid Härlövsängaleden gjorde vi en avstickare till det fina våtmarksområdet Isternäset, där vi hade turen att se en havsörn flyga förbi och skrämna upp alla gässen.

Christer Neideman

Föredrag om flyttfågelforskning söndagen 4 november.

Patrik Olofsson berättade om hur man följt t.ex fiskgjusar och bruna kärrhökar genom att förse dem med GPS-sändare, och mindre fåglar som silvertärnor med ljusloggar. Ljusloggen är betydligt mindre och lättare, men fågeln måste återfångas för att kunna avläsa loggen. Han visade också bilder från kärrhökarnas och fiskgjusarnas övervintringsområde i Afrika.

Agnetha Björklund

Lyssna efter fladdermöss och fladdermuspysel söndagen 4 november.

För hela familjen: Fem vuxna och fyra barn deltog. Man fick höra gråskimlig fladdermus när man var ute. Kristianstadsbladet gjorde ett reportage.

Föredrag om Nya Zeeland onsdagen 14 november

Sven Birkedal berättade med hjälp av sina fina bilder om det avlägsna Nya Zeeland och om dess natur och fågelliv. Sven hade bestämt sig för att fotografera ”alla fågelarterna” och lyckades uppenbarligen utmärkt med detta.

Vi började med att besöka Sydön, som är kallast. Här fick vi uppleva en imponerande samling porträtt av olika havsfåglar: flera olika albatrossarter, jättestormfågel, petreller, liror och till och med pingviner. Vi fick också uppleva skogarnas och bergens mystiska fåglar t ex olika papegojor, som de vackra rosellorna och den sällsynta kean.

På nordön fanns också mycket att uppleva t ex kiwifåglarnas nattliga skrik och den extremt sällsynta lilla tärnan ”fairy tern”. Vi fick se ett fantastiskt landskap och många spännande arter, varav många tyvärr hotas av konkurrensen från inplanterade djurarter.

Christer Neideman

Föredrag om ”Gifter i vardagen” onsdagen 21 november

Föredraget var ett samarrangemang mellan Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Regionmuseet. Mikael Karlsson, ordförande i Naturskyddsföreningen (riksföreningen), berättade kunnigt och medryckande om de gifter vi får i oss t ex via maten, kosmetika, luften, kläderna, elektroniska apparater eller möbler. Mikael inledde med att berätta om Naturskyddsföreningens roll och om grundläggande principer t ex PPP (att förorenaren ska betala för skadorna). Tyvärr har myndigheterna bara god kunskap om någon procent av de många kemikalier som används idag. Aktuella problem är att allergier och hormonstörningar ökar. Tecken på hormonstörningar är att puberteten kommer allt tidigare, att spermiekvaliteten minskar och att vissa missbildningar blir vanligare. Undersökningar visar också att det är särskilt stor risk att barnen får i sig miljögifter på många olika sätt.

Försiktighetsprincipen måste tillämpas på ett mycket striktare sätt än idag. Och normen när man sätter gränsvärden bör inte vara vad en fullvuxen man tål, utan istället vad ett foster eller nyfött barn tål. Man måste också ta hänsyn till cocktaileffekter, det vill säga att giftverkan från flera olika miljögifter kan adderas till varandra eller till och med förstärka varandras verkan. Mikael gav också många exempel på hur Naturskyddsföreningen arbetar för att minska användningen av gifter t ex genom att miljömärka de hushållskemikalier, som är klart bättre än genomsnittet. Men vi bör också leta efter andra miljömärkningar t ex KRAV-märkta matvaror eller TCO-märkta dataskärmar och kontorsapparater och givetvis aldrig överdosera kemikalier eller använda dem i onödan.

Christer Neideman

Hundrade vandringen på Linnérundan söndagen 9 december

Evert Valfridsson ledde sin hundrade Linnérunda genom ett snötäckt men mycket vackert landskap. Ett tjugotal intresserade fick se över trettio fågelarter. Flest var kanadagässen i den ännu öppna åfåran. Tornfalkar, ormvråkar och fjällvråkar letade efter smågnagare. En havsörn flög förbi på jakt efter större munsbitar. Björktrastar och grönfinkar letade bär i de snötäckta buskarna. Gulsparvar och turkdovor åt frön vid en fasanutfodring.

Vi tackar Evert för allt ideellt arbete han lägger ner för oss och fågelklubben !

Christer Neideman

Annandagjulvandring till Ekenabben onsdagen 26 december

Eftersom annandagsvandringarna pågått sedan åtminstone 1973 var det denna gång fyrtioårsjubileum. Christer Neideman och Evert Valfridsson ledde ett fyrtiotal vandrare längs Helgeå och vallen mot Hammarsjön. Vädret var mildt och snön hade nästan smält bort. Vi kunde därför till vår förvåning räkna in nio sorters blommande växter: Våtarv, trädgårdsveronika, rödplister, lomme, åkerviol, baldersbrå, tusensköna, rölleka och vitgröe.

Vi lyckades också se fler fågelarter än vi väntat oss - hela 36 arter. Vackrast var sidensvansarna och mest imponerande var den unga havsörn som kom flygande över villakvarteren på Udden. I övrigt var det mest övervintrande arter t ex björktrast, mesar, kråkfåglar, sparvar och finkar. Men en rödhake och några överflygande sädgäss visade att inte alla flyttfåglarna skrämts bort av de

tidigare snöfallen. Inne i alskogen vid Ekenabben flög det till och med vintermyggor som väckts av den milda temperaturen.

Vid Hammarslundsvallen diskuterade vi hur vallen ska kunna höjas för att klara ett framtida högre vattenstånd och eftersom 2012 tycks bli det nionde varmaste året som uppmätts spådde Christer att den fortsatta vintern troligen blir mild.

Christer Neideman

NATURVÅRD

Jan-Erik Navrin och Sam Skällberg inventerar en provyta i Gyetorpskärrret.

Gyetorpsprojektet

Det fyraåriga ”Lokala Naturvårdsprojektet” som föreningen driver tillsammans med Kristianstad kommun fortsatte och gick in på sitt andra år.

Olle Wennberg och Inger Carlsson har varit anställda genom Arbetsförmedlingens jobb- och utvecklingsgaranti. De har främst röjt alsly och annan buskvegetation i och kring Gyetorpskärrret. Blomningen var därför ovanligt vacker under våren och sommaren. Ett nytt stängsel har satts upp för att styra betet bättre. En spång tvärs över kärret och två nya stättor har satts upp. De har även hjälpt till med andra arbeten åt föreningen och Floravårdsgruppen / Lunds Botaniska Förening.

Kristianstads Vattenrike

Föreningen har varit representerad i samrådsgruppen för naturvård i Biosfärområdet Kristianstads Vattenrike genom Christer Neideman och Lars Jonsson.

Grundvattenråd för Kristianstadsslätten

Föreningen har varit representerad i rådet genom Susann Söderberg.

Vattenråd för Helgeån

Under året har ett vattenråd för Helge å bildats. Föreningen har medverkat till detta, genom att vara representerad i interimsstyrelsen av Agnetha Björklund.

Vattenråd för Skräbeån, Ivösjökommittén och Immelngruppen

Föreningen har varit representerad i kommittén och i vattenrådet genom Christer Neideman. En arbetsgrupp för Immeln har bildats där föreningen är representerad genom Ulrika Tollgren.

Österlens Vattenråd

Mikael Ulvholt har representerat föreningen i Vattenrådet.

Länsstyrelsens gåsgrupp för förvaltning av gäss och tranor på Kristianstadsslätten

Skördeskador har förebyggts genom att Göran Frisk varit ”skrämselkonsulent”. Man har också haft ”gåsåkrar” för att locka gåsflockarna från värdefulla grödor. För att minska tranornas skada på jordbruket under vårflyttningen ordnades även detta år en väl fungerande ”tranåker” vid Pulken. Föreningen har varit representerad i gruppen genom Christer Neideman.

Leif Hansson och Evert Valfridsson väger en av storkungarna vid Viby.

Storkprojektet

I Viby häckade två friflygande par som bägge fick två ungar. Dessa ungar ringmärktes och visades upp för intresserade den 16 juni. I Härnestad häckade tre friflygande par, men endast ett av paren fick ut tre flygga ungar. Inne i Härnestadshägnen häckade ett par som fick ut två ungar. Under slutet av hösten höll en stor flock storkar (24 st) länge till i trakten av Härnestad och Yngsjö.

Utfodring av övervintrande örnar

En örnåtel har funnits vid Tosteberga under vintern. Utfodringen med strupar och lungor från Scan har skett två gånger i veckan från december till början av mars. Lars Jarnemo med familj skötte örnmatningen.

Flyttning av duvhökar

Föreningen har medverkat vid ringmärkning och flyttning av duvhökar, som fångats i samband med fasanuppfödning. Antalet ringmärkta duvhökar under år 2012 var 36 stycken, vilket är betydligt mindre än vanligt. Duvhökarna har flyttats av Greger Flyckt (Trolle-Ljungby) respektive Christer Neideman (Västerslöv).

Christer Neideman

INTERNET

Uppdatering av hemsidan

Den hemsidesutbildning som Sussie Söderlundh hållit för intresserade styrelsemedlemmar slutfördes under våren. Uppdateringen av hemsidan har därefter huvudsakligen gjorts av Barbro Ahlner och Christer Neideman.

Sländan - databas med tusentals foton av djur och växter inom Kristianstads och Bromölla kommuner

Det är tillåtet att kopiera och använda bilderna om fotografens och databasens namn klart anges.

Databasen innehåller foton av områdets djur och växter och en kort beskrivning av artens förekomst och systematik. I första hand har vi valt foton tagna inom kommunerna.

För kärlväxter finns utbredningskartor från Lunds Botaniska Förenings bok "Floran i Skåne Arterna och deras utbredning".

För häckfågeln finns lokala utbredningskartor från Nordöstra Skånes Fågelklubbns tidning "Spoven". En stor fylld cirkel betyder säker häckning inom 5x5km rutan. Halvstor cirkel = Trolig häckning. Liten cirkel = Möjlig häckning.

Hur du använder Sländan:

1. Valj filen **Sök** (överst till vänster)
2. **Skriv in ett svenskt artnamn** i rutan längst till höger. Klicka på knappen **Sök**, så får du fram en rad som handlar om arten. Klicka på **miniatyrbilden** längst till höger så får du

Sländan

Databasen har uppdaterats och innehåller nu foton av ca 1190 arter varav 763 växter och 293 fåglar.

SAMRÅD; REMISSER MM

Styrelsen har haft en remissgrupp bestående av Christer Neideman, Barbro Ahlner, Agnetha Björklund, Lars Jonsson, och Anders Sigfridsson. Föreningen har bland annat avstyrkt planerna på att bygga ett nytt stormarknadsområde i Hammar. Föreningen har också yttrat sig om flera andra detaljplaner i Kristianstad och Bromölla kommuner.

STYRELSEMÖTEN

Styrelsen har sammanträtt den 24 januari, 29 februari, 24 mars (konstituerande möte), 8 maj, 4 juni, 14 augusti, 10 oktober och 15 november.

NATURSKYDDSFÖRENINGEN (riksföreningen)

Karin Bergendal representerade föreningen vid riksstämman i Falkenberg 16-17 juni.

För styrelsen

Kristianstad den 1 mars 2013

Christer Neideman

Anders Sigfridsson

Ordförande

Sekreterare